

Nálady roku

Renata Szórádová

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Kabinet teoretických studií
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Renata SZÓRÁDOVÁ, DiS.**
Osobní číslo: **K09239**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Animovaná tvorba**

Téma práce: **1. Teoretická část:
Dokumentace přípravy, realizace bakalářské práce a
režerše**

**2. Praktická část:
Nálady roku – animovaný film se speciálními
technikami**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

Rozsah práce a pokyny k vypracování: minimálně 15 normostran textu + přílohy, odevzdat válelektronické podobě 1 ks na CD nosiči ve form. PDF; 1 ks pevné vazby v tisknuté podobě (barevně), 2 ks v kroužkové vazbě (čb). Vypracujte výtvarné návrhy, obrázkový a pracovní technický scénář audiovizuálního díla jako přílohu teoretické části.

2. Praktická část:

Film realizujte v min. délce 2 min a 30 vt. Praktickou část práce odevzdejte:

- a) 1x data na médiu CD-R nebo DVD S výstup ze sřihového programu Premiere Pro 1.5: file-export-movie-settings: general: Microsoft DV AVI, video: pixel aspect ratio dle formátu obrazu 720x576 D1/DV PAL 4:3 (1.067) nebo 720x576 D1/DV PAL 16:9 (1,422) 25 fps anebo formát HDV codec mpeg2 1280x720 HDV 720p 16:9 (1,0) 25fps; audio: uncompressed, 48000 Hz
- b) 1x formát DVD pro stolní DVD přehrávač

Součástí prezentace praktické části je výtvarný návrh plakátu formát 70x100 cm, v digitální podobě PDF (připrava pro tisk rozlišení: 300 dpi, režim: CMYK barva). Pro přijetí práce je nutné odevzdat vyplněné formuláře pro OSA a NFA a licenční smlouva k audiovizuálnímu dílu.

Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 ks obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK.

Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (atelier), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Animace a doba 1955-2000, Sdružení přátel odborného filmového tisku 2004, ISSN 0015-1068.

Kubíček Jiří. Úvod do estetiky animace. AMU Praha 2004. ISBN 80-7331-019-8.

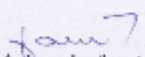
Dovnikovič Borivoj. Škola kresleného filmu. Praha, Institut výchovy a vzdělávání pracovníků ČST. Vyd. 1986.

Kačor Miroslav, Podhradský Michal, Mertová Michaela. Zlatý věk české loutkové animace. Animation People a Mladá fronta. Vyd. 2010. ISBN 978-80-254-5920-1 (Animation People) a ISBN 978-80-204-2190-6 (Mladá fronta)

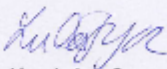
Jiří Plass. Základy animace. Nakladatelství Fraus, 2010, ISBN 978-80-7238-884-4

Vedoucí bakalářské práce: doc. ak. mal. Michal Zeman
Ústav animace a audiovize
Datum zadání bakalářské práce: 15. listopadu 2011
Termín odevzdání bakalářské práce: 18. května 2012

Ve Zlíně dne 6. března 2012


doc. MgA. Jana Janiková, ArtD.
děkanka




Mgr. Lukáš Gregor
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Vybrala jsem si kombinovanou techniku animace. Inspirovala mě především tvorba zlínských výtvarníků, kteří experimentovali s různými materiály. V první části uvádím prameny vedoucí k vypracování scénáře a důvod volby právě takové techniky animace. Svůj osobní pohled na současnou animovanou tvorbu pro děti shrnuji z pohledu matky dvou dcer. Technologie práce od obrazového scénáře přes animatic ke konečné podobě filmu je obsahem druhé poloviny. Jednotlivé kroky jsem doplnila obrazovými přílohami.

Klíčová slova:

lyrická báseň, kreslená animace, plošková animace, jaro, léto, podzim, zima, bavlnky, příroda, čas, nálada.

ABSTRACT

I have chosen the combined animation technique. I was inspired by the creation of Zlin artists in the first place, who experimented with different materials. I'm showing the sources leading to script production inside of first part and the reason for the selection for such a animation technique. I'm summarizing my personally view as a mother of two daughters on the current animation production for children. The work procedure from the image script through an animatic to a final movie appearance are the content of second part of this thesis. I have completed the single procedures by the hooked illustrations.

Keywords:

lyric, cartoon animation, spot animation, spring, summer, autumn, winter, cotton, countryside, time, spirit

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „**Nálady roku**“-animace, kombinovaná technika vypracovala samostatně a použila jen prameny, které cituji a uvádím v příloženém seznamu.

Bakalářská práce je školním dílem a může být použita ke komerčním účelům jen se souhlasem vedoucího bakalářské práce a děkana FMK UTB ve Zlíně.

Dne 18.května 2012

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji doc.akad.mal. Michalu Zemanovi a panu Ivo Hejzmanovi za metodické vedení a rady při zpracování bakalářské práce. Rovněž děkuji dětem za inspiraci.

„Je to na Tobě. Žádná tajná přísada neexistuje“.

Po (Kung Fu Panda)

Obsah

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 INSPIRACE A NÁMĚT.....	11
1.1 Inspirace místem.....	11
1.2 Hermína Týrlová.....	12
2 DALŠÍ INSPIRAČNÍ ZDROJE.....	14
2.1 Josef Lada.....	14
2.2 Freidensreich Hundertwasser.....	15
3 SOUČASNÁ TVORBA PRO DĚTI POHLEDEM MATKY.....	16
3.1 Tvorba pro děti do 3 let.....	16
3.2 Předškolní věk dcer.....	19
3.3 Školní věk dcer.....	21
3.4 Reakce dcer na moji tvorbu.....	22
4 VÝTVARNÉ ŘEŠENÍ.....	23
4.1 Charakter jednotlivých básniček.....	23
4.2 Synopse.....	25
II. PRAKTICKÁ ČÁST	26
5 TECHNIKA PROVEDENÍ.....	27
5.1 Hledání, experimenty.....	27
5.2 Kombinovaná technika-způsob práce.....	28
5.3 Storyboard.....	29
5.4 Animatik.....	29
5.5 Postscriptová úprava.....	29
III. PROJEKTOVÁ ČÁST	30
6 POUŽITÝ SOFTWARE.....	31
6.1 Další technické prostředky.....	31
ZÁVĚR	32
Seznam použité literatury.....	33
Seznam použitých hudebních skladeb.....	33
Seznam použitých symbolů a zkratk.....	34
Seznam obrázků.....	35
Seznam příloh.....	36

ÚVOD

„*Nálady roku*“ je název krátkého animovaného filmu, jehož tématem je příroda a její proměny v ročních obdobích. Úkolem mé práce je objasnit technologii postupu při animování a experimentování s bavlnkami. Cílem je vyvolat v divákovi příjemnou náladu při shlédnutí finální podoby díla.

Teoretická část obsahuje zdroje, autory a jejich tvorbu, která mě inspirovala.

V praktické části popisují postup krok za krokem od obrazového scénáře k postscriptové úpravě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INSPIRACE A NÁMĚT

Tématem je příroda a její proměny v ročních obdobích. Inspirovala mě lidová říkadla a písničky, vlastní vzpomínky na dětství v blízkosti jesenických hor a rovněž mé dvě dcery, díky nimž jsem dostala příležitost znovu objevovat svět a byla postavena do role jejich průvodce v něm. V době jejich raného dětství jsme hodně času trávily venku na procházkách, při kterých jsme si povídaly, hrály hry na házení kamínků do vody, na hádanky nebo na schovávanou. Pozorovaly jsme ptáky, žížaly, trhaly květiny, nosily klacky a kameny, stavěly skřítkům domečky, sbíraly houby, pekly koláče z písku, skákaly v kalužích, vyráběly lodičky, pletly pampeliškové věnečky Všechny tyto činnosti doprovázely radostné dětské projevy, byla to vždy ta nejlepší část dne a já jsem si uvědomila, že už jsem to jednou prožila, ve svém vlastním dětství a že člověk má možnost zažívat podobné věci stále a vlastně je i prožívá. Když se na chvíli zamyslí, projde se lesem, kolem řeky nebo po louce, tak ho to ovlivní a najednou začne vnímat i to, co tam na první pohled není. Slyší praskání větví a šumění listí. Stromy se sklánějí a občas se kolem mihne nějaké zvíře, proletí motýl, čmelák, přes cestu přeleze housenka. Tyto myšlenky jsem s trochou poezie zachytila na papír, vzpomněla jsem si, jak vnímám jaro, léto, podzim a zimu. Podzim je mi hodně blízký a obzvlášť lidové říkadlo o parapličcích, které jsem v práci použila. Když jsem dokončila přípravy s námětem, nastala fáze další tvorby, kterou popisují v kapitole o hledání techniky a animaci.

1.1 Inspirace místem

Zlín je město mnoha příběhů. Asi nejsilnější stopu zde zanechal světoznámý podnikatel a vizionář Tomáš Baťa. Jeho jméno jakoby stále kolovalo místním vzduchem. Byl to muž silný a praktický, s mnoha vizemi, které neváhal realizovat. Vybudoval krásné funkcionalistické město, poskytl lidem práci i domovy a oni ho za to milovali. Ve Zlínském ateliéru vznikaly filmy zaměřené zpočátku na reklamu, pak tvorbu pro děti, mládež i dospělé. V 60 letech minulého století měl český loutkový film „zlaté časy“ a dodnes má dobrý zvuk po celém světě. Díla zlínských režisérů Karla Zemana a Hermíny Týrlové byla poctěna řadou cen. Oproti zahraničním snímkům vynikala poetikou, nápaditostí scénáře, dramaturgií a výtvarným pojetím.

1.2 Hermína Týrlová

„Myslím si, že děti potřebují krásu, cit a hlavně radost. Mám dobré svědomí, že jsem svými filmy dětské duši nikdy neublížila.“ Hermína Týrlová

Pro techniku práce jsem se inspirovala „*Vlněnými pohádkami*“ paní Týrlové, zejména filmem „*Sněhulák*“ a seriálem „*Z deníku kocourka Modroočka*“, který si velice dobře vybavuji z dětství. Tehdy jsem si říkala, že ta pohádka je celá „upletená“ a až později jsem zjistila, že byla vlastně uháčkovaná.

Tvorba paní Týrlové je spjatá se Zlínem - žila a pracovala zde okolo 30 let. Zaměřila se na děti, které dokázala jednoduchou, hravou formou vést a inspirovat k fantazii a rozvíjet v nich představivost. V příbězích oživovala obyčejné věci jako kapesníky, knoflíky, textilie, bavlnky, zapomenuté panáčky, míčky, kuchyňské věci. Poeticky, s citem pro dětskou duši vyprávěla jednoduché příběhy, v nichž však nechybělo ponaučení a vtipná pointa. První loutkový film, který u nás vznikl, byl podle oblíbené dětské pohádky Ondřeje Sekory a jmenoval se „*Ferda Mravenec*“. Režisérkou byla Hermína Týrlová a Vladimír Zástěra.

„Přípravy filmu a jeho tvorba ve všech fázích znamenaly pro umělkyni dobrodružství v hledání, objevování nových výrazových možností v uměleckých i technických složkách. Znamenaly návrh výtvarné koncepce prostorové loutky, řešení pohybového mechanismu kostry a volbu vhodného materiálu pro její výrobu. Každá loutka, každá dekorace i rekvizita prošla nesčíslněkrát rukama animátorky. Pracovala pohotově jehlou, pílkou, kladivkem i letovačkou, pak s uměleckou imaginací obdařila před kamerou loutky pohybem, vyjadřujícím jejich akci, mentalitu, nálady a city. Půvab, svěžest a lehkost navazovaly technicky na zkušenosti z kresleného filmu, ale výrazově již napovídaly hodnoty loutkového filmu.“ „*Národní umělkyně Hermína Týrlová: Ferda Mravenec* [Stálá expozice oblastního muzea v Gottwaldově]. Odbor kultury Okresního národního výboru v Gottwaldově.

V roce 1947 byl natočen film „*Vzpouza hraček*“, v němž autorka propojila loutku s živým hercem. Inspiračním zdrojem byl Ptuškův „*Nový Guliver*“, který ji zaujal spojením živého herce s loutkou. Děj se odehrává v prostředí hračkářské dílny, kde hračky bojují proti nacistickému vojákovvi. Dramatický konflikt je ztvárněn z pohledu představivosti dítěte a jeho vzpomínek na válku. Autorka ukázala hrůzu nacistické okupace a účinnost boje proti ní, který spatřuje v odvaze a pospolitosti, před nimiž surovost a krutost kapitulují. Film byl oceněn na mezinárodních festivalech v Benátkách a Bruselu.

Po tomto úspěchu přišla paní Týrlová s námětem na další film jménem „*Ukolébavka*“, kde bylo rovněž spojení živé loutky s hercem. Tento projekt byl však zamítnut, neboť se nejevil být tak „dobrý“ jako „*Vzpouřa hraček*“. Takže se paní obrátila ke své původní profesi, kterou dělala před válkou a námět nabídla Fatře Napajedla jako reklamní snímek. Zde jej přijali a realizovali. Satisfakcí za zamítavé postoje byla zlatá medaile za nejlepší dětský film, kterou byla „*Ukolébavka*“ poctěna na XI. Mezinárodním filmovém festivalu v Benátkách.

V roce 1978 natočila tehdy studentka FAMU Hana Pinkavová o Hermíně Týrlové dokumentární film „*Já tomu říkám nedrcat se o nebesa*“, v němž paní Týrlová uvádí, že pohyb panáčka z „*Ukolébavky*“ (který hrál i ve „*Vzpouře hraček*“), dělala podle dětí - „*jen krok a sklánění do rytmu, tak jak to malé děti dělají*“. Děti byly pro ni inspirací, měla ráda jejich nálady a projevy. Dokázala se vžít do jejich světa a tak jednoduše a samozřejmě, jak o nich mluvila, tvořila.

Vydala kolem sedmdesáti filmů. K nejznámějším patří „*Ferda Mravenec*“ (1942), „*Vzpouřa hraček*“ (1947), „*Ukolébavka*“ (1948), „*Nepovedený panáček*“ (1950), „*Míček Flíček*“ (spolu s J. Dudeškem 1956), „*Uzel na kapesníku*“ (spolu s J. Pinkavou 1958). Velmi známá a dodnes různými dalšími autory znovu zpracovávaná série příběhů o kocourku Modroočkovi s podtituly „*Já a Bělovous Zrzunda*“ (1974), „*Já a můj dvojnožec*“ (1974), „*Já a Fousek*“ (1975), „*Já a Bleděmodrá*“ (1975), „*Já a Kiki*“ (1976).



Obr.č.1: Hermína Týrlová „*Sněhulák*“

2 DALŠÍ INSPIRAČNÍ ZDROJE

2.1 Josef Lada

V básni o zimě jsem se inspirovala poetickými obrazy z Hrusic Josefa Lady. Vyobrazoval děti se sáňkami, stavění sněhuláka, zasněženou vesnici s kostelíkem, večerní krajinu v tónech modré, rozsvícené domečky. Vnímal svět kolem sebe jako kouzelný, inspiroval se lidovými říkadly, písničkami, pohádkami o strašidlech, bubácích, vodnicích i vílách. Velice mu záleželo na tom, aby v obrázcích, jenž maloval pro děti, nebylo nic hanlivého nebo děsivého, co by je nějak negativně ovlivnilo. Vypτάval se proto na jejich názor a jakmile zjistil, že se jim něco nelíbí, odstranil to.

Z Ladovy tvorby je zřejmé, že měl rád přírodu, zvířata i lidi. Výtvarná stylizace je srozumitelná, přátelská a jednoduchá, což pokládám v dílech pro děti za zásadní. Napsal mnoho pohádek, které také ilustroval. K nejznámějším patří „Příběhy Kocoura Mikeše“ a „O chytré kmoře lišce“, které byly vydány nejen v knižní a audio podobě, ale rovněž jako večerníčky studiem Krátký film Praha. Tyto pohádky jsou vtipné, poučné a oblíbené nejen dětskými diváky. Pan Lada ilustroval také knihy „Osudy dobrého vojáka Švejka“ od Jaroslava Haška, dále Erbenovy a Drdovy pohádky. V roce 1956 byl hlavním výtvarníkem pohádky „Hrátky s čertem“ režiséra Josefa Machy. Svými ilustracemi inspiroval básníka Jaroslava Seiferta k napsání sbírky „Chlapec a hvězdy.“



Obr.č.2: Josef Lada „Děti se sněhulákem“

2.2 Freidensreich Hundertwasser

Kresbami s nerovnými linkami, které mi svým řazením připomínají barevnou skladbu bavlnek, protože nikdy nejsou rovné, jsem se inspirovala v básničce o jaru.

Na rozdíl od Josefa Lady je Friedrich Hundertwasser - vlastním jménem Friedrich Stowasser autor, který ve svých dílech zobrazoval především krajinu a to z ptačí perspektivy. Jeho oblíbenou činností byly lety balonem. Pozoroval pole, louky, lesy a města. Barevnost a linie, jejich proměnlivost v ročních obdobích, údolí a vrcholy, které zachycoval ve svých grafikách. Rovná linka pro něj neexistovala. Tvrdil, že v přírodě se nikde nevyskytuje. V jednom ze svých manifestů nárokoval, aby byly rovné čáry zakázány. Byl architekt, malíř a grafik. Jeho domy jsou pověstné tím, že nemají ani jednu stěnu rovnou.



Obr.č.3: Friedrich Hundertwasser

3 SOUČASNÁ TVORBA PRO DĚTI POHLEDEM MATKY

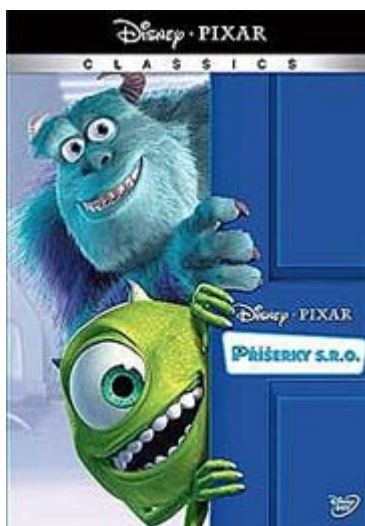
3.1 Tvorba pro děti do 3 let

Jakmile se nám narodily dcery, zjistila jsem, že pohybem ruček a nožek reagují, když jim říkám jednoduchá říkadla. Brzy se naučily podle nich ukazovat, pak opakovat slova, až básničky uměly celé. Do 1 roku jejich života jsme preferovali lepoprela s většími obrázky. K oblíbeným patřily příběhy „O Krtečkovi“ od Zdeňka Milera, „Paci, paci pacičky“ říkadla s ilustracemi Adolfa Dudeka, „Říkadla“, „Zvířata“, „Utíkej Káčo“ Josefa Lady a řada lepoprel s podtitulem „Podívej se pod obrázek“, kde na každé straně je skrytá hádanka pod hlavním motivem, kterou dítě najde a vyluští. V té době je z večerníčku bavila pouze znělka, oblíbená byla pasáž o smekání papírové čepice. Byla jsem však naprosto udivená hlavně u starší dcery tím, že zaujatě sledovala od začátku do konce animovaný seriál z produkce BBC „Teletubbies“, který jsem nejdříve považovala za zcela „primitivní“ a s manželem i známými jsme se tomu smáli: „co to je za blbost“. Jenže to nebylo určeno nám. Malá tomu rozuměla. Začala jsem si hledat nějaké informace a zjistila jsem, že to vůbec není „blbá“ animace, ale naopak dobře propracované téma týmem specialistů a psychologů, zaměřené na nejmenší děti. To, co děti dělají, že stále opakují slova - všechny čtyři postavičky udělají jedna po druhé. Pak mluví ve třetí osobě přesně tak, jako batolata a vypadají, jakoby měli dupačky a plenu. Objevují se tam věci, ze kterých mohou mít děti strach v přátelské podobě – například vysavač je kamarád, jmenuje se Nunu a honí „Teletubbies“. Dcera se velmi bála vysavače, ale jakmile jsme ho přejmenovali na Nunu, přestala mít strach. Každý díl má vzdělávací vstup, ve kterém děti navštíví vzdálené krajiny, školu stepu nebo zajdou třeba na fotbal... Konec je vždy stejný, z trávníku se vysune sprcha, která oznámí, že je čas jít spát. Přesně takové jsou pravidelné rituály před spaním každý večer, kdy se děti po pohádce vykoupují a jdou do postele. Období těchto postaviček provázelo i neustálé požadování: „mami, bis:“ Takže jsem přeříkávala „Teletubbies“, vymýšlela jsem si další díly, ale musela jsem to interpretovat přesně tak, jako oni – hezky čtyřikrát za sebou.



Obr.č.4: „Teletubbies“

Když byly starší dceři asi 3 roky, měla oblíbený film „*Příšerky s.r.o.*“ Pete Doctera, Lee Unkricha a Davida Silvermana. Každý den jej musela shlédnout, sžila se s postavičkou zelené příšerky „*Mika Wazovského*“ a museli jsme ji tak oslovovat. Kdykoliv jsme ji řekli jménem, reagovala: „ne, to nejsem já, já jsem „*Mike Wazovski*“.



Obr.č.5: „*Příšerky s.r.o.*“

V době, kdy se narodila mladší dcera, přišla na řadu „*Sněhurka*“ z dílny Walta Disneyho. Úsměvné bylo, když starší chytla sestru za plešatou hlavičku, dala ji pusku na čelo a řekla: „*ach, Šmudlo*“ přesně jako to dělala Sěhurka trpaslíkovi. Povídal jsme si o ději, vždy chtěla dopodrobna vysvětlit, proč to tak je a co se stane dál... Bála se pasáže, jak myslivec chtěl Sněhurku zabít. Viděla jsem, že je vyděšená, proto jsem tento kus přetáčela dopředu.

Mladší dcera ve věku do 3 let preferovala pohádky „*O Krtečkovi*“ od Zdeňka Milera. Pořídili jsme snad všechna leporela, která byla momentálně na trhu a taky asi 5 videokazet s mnoha díly. Vždy v úvodu jsou upoutávky na některé animované filmy z dílny Jiřího Trnky. Zaujala ji tehdy velmi ukázka z „*Kybernetické babičky*“ a kupodivu ji to neděsilo. Nahlas komentovala slovy, že je ta babička hodná a scénu toužila vidět stále dokola. Připadalo mi to vtipné. Některých úseků z „*Krtečka*“ se naopak bála – např. kocoura, který najednou ožije v kabinetu přírodopisu ve škole a chce krtka chytit. Musela jsem být vždy nablízku a vysvětlit, že se nemusí bát, že se z toho krteček dostane. Radši jsem ale tu část posunovala dopředu.

Uvědomila jsem si, jak moc děti ovlivňuje, co vidí. Nedokážou si oddělit děj filmu od reality a prožívají jej daleko silněji než dospělí.



Obr.č.6: Zdeněk Miler „Jak krtek ke kalhotkám přišel“

K jiným oblíbeným pohádkám patřily příběhy Josefa Čapka „*O pejskovi a kočičce*“. Ilustrace jsou jednoduché, čitelné. Také animované „*Povídání o pejskovi a kočičce*“ vždy bavilo a divadelní představení na Malé scéně jsme navštívily opakovaně. Tyto knihy hodnotím jako velmi kvalitní. Jsou snadné a přitom poučné. Ukazují dětem, že je potřeba se spolu dělit, jak je nevhodné, když se někdo nad druhého povyšuje jenom proto, že třeba nosí obyčejné věci. Často jsem jako výchovnou metodu používala pohádku „*O Járynce, která tence plakala*“, protože zde hezky Josef Čapek vystihl, jak je potřeba vážit si věcí a nezapomínat na staré hračky jenom proto, že jsou opotřebované.

3.2 Předškolní věk dcer

Mezi nejmilejší postavičky patřil „*Medvídek Pú*“ a jeho kamarádi ze „*Stokorcového lesa*“ autora Davida Benedictuse. Odebírali jsme časopis, který vždy zaujal svým obsahem: vymalovánkami, křížovkami, hádankami, zajímavostmi ze světa zvířat. Animované příběhy jsou také velmi milé, knihu „*Návrat do Stokorcového lesa*“ jsme rovněž přečetli. Na cestách jsme poslouchali CD, které vypráví Marek Eben. Zvláště úsměvné jsou pasáže „*Ijáčka*“, starého mrzutého oslíka, které jsme s oblibou citovali.

Dcera odmítala ve školce jíst a paní učitelka mi sdělovala, že vždy sedí u stolku a řekne: „*Zeptám se břicha, jestli má hlad. Bříško, máš hlad? Ne. Tak nebudu jíst.*“ přesně to dělal „*Medvídek Pú*“, ovšem s tím rozdílem, že vždy měl na med chuť.

Příběhy o „*Medvídkovi Pú*“ rozvíjí v dětech fantazii, učí je, jak jednat a vycházet s kamarády. Poznávají, že je důležité vzájemně si pomáhat, že má každý zodpovědnost nejen za sebe, ale taky za své blízké. Každá postava má svůj osobitý charakter. „*Medvídek Pú*“ je pomalý a flegmatický, ale dobrosrdečný. „*Zajíc*“ je pracovitý, často lakomý, ale nakonec se stejně rozdělí. „*Prasátko*“ je kamarádké, vždy ochotné pomoci tam, kde je třeba, nezištné. „*Klokanice*“, dobrosrdečná máma, má otevřený domov pro všechny a sušenku po ruce. „*Tygr*“ je zbrklý a veselý, „*Sova*“ přemýšlivá a náladová. Oslík „*Ijáček*“ mrzutý, neustále si na něco stěžuje.

Oblíbené bylo také CD „*Kocourek Modroočko*“, kde účinkují: Martin Dejdar, Lucie Bílá, Marek Eben, Ondřej Havelka, Vladimír Kratina, Jitka Schneiderová, Jiří Schmitzer, Miroslav Vladyka. Texty písní napsal Marek Eben. Navštívili jsme i stejnojmenné divadelní představení. Malý kocourek „*Modroočko*“ si píše deník. Vyrůstá u svého pána, spisovatele. Kocourek popisuje své zážitky, jak se potkal s jinými kočkami, jak se učil s nimi vycházet. Příběh děti učí, jak spolu vzájemně jednat. Také jim ukazuje, že je důležité chovat se hezky ke zvířatům a jak je to kruté, když si někdo pořídí kočku, která se mu časem omrzí a tak se jí jednoduše zbaví tím, že ji vyhodí ven. S dětmi jsme o těchto tématech živě diskutovali.

K milým titulům dále patřily „*Pohádky o zvědavém štěňátku*“ s ilustracemi Zdeňka Milera, autorky Ivy Hercikové. Audioknihu vypráví Libuše Šafránková a podařilo se jí to velice hezky a citlivě. Jedná se rovněž o poučné a východné příběhy. Děti se vžívají do role štěňátka, které prochází světem a objevuje jej. Často se setká s různými nástrahami a

nesnázemi, ze kterých ale nakonec najde východisko. Dokáže se omluvit, napravit vlastní chyby a poučit se z nich.

Z večerníčkové tvorby jsme sledovali především:

„Příběhy včelích medvídků“ režie Libuše Koutná

„Bob a Bobek, králíci z klobouku“ režie Ivo Hejman, Václav Bedřich, Miroslav Walter

„Co se děje v trávě“ režie Bruno Bozzeto (Itálie)

„Krysáci“ režie Cyril Podolský

„Broučci“ režie Libuše Koutná

„Vydryšek“ režie Václav Chaloupek

Kniha Radka Pilaře „Dětem“ obsahuje poutavé ilustrace, básničkou „Zavírám, zavírám les“ jsme často končili výlety.



Obr.č.7: David Benedictus „Medvídek Pú“

3.3 Školní věk dcer

Mezi obzvláště oblíbená díla (či hesla) patří:

C.S. Lewis: „*Letopisy Narnie*“.

Rudyard Kypling: „*Knihy džunglí*“.

J.R.R. Tolkien: „*Hobit aneb cesta tam a zase zpátky*“.

Ke čteným autorkám dále patří Astrid Lingrenová: „*Madynka*“, „*Děti z Bullerbynu*“, „*Bratři lví srdce*“, *Příběhy detektiva Kalleho*, „*Karkulín ze střechy*“, „*Ronja, dcera loupežníka*“.

„*Paní Láryfáry*“ je kniha autorky Betty MacDonaldové. Audioknihu nahrála Libuše Šafránková. Podtituly jsou např.: „*Žalobajda*“, „*Léčení čurbesajdy*“, „*Léčení hubatidy*“ Tyto příběhy vtípně a nenásilně ukazují dětem špatné vlastnosti a ony si uvědomují, že by se tak nechtěly chovat.

Z animovaných filmů v současné době dcery preferují:

„*Mrtvá nevěsta*“ , „*Alenka v říši divů*“ režie: Tim Burton

„*Rango*“ režie:Gore Verbinský

Ze seriálů jsou to „*Pokémoni*“ japonské společnosti Nintendo

„*Šmoulové*“ belgického kreslíře Peya

„*Pepa prasátko*“ britské produkce Ashley Bakera

„*Rybičky*“ režie: Noah Z.Jonese

„*Mrňouskové*“ režie: Thomas Szabo

Večer před spaním většinou čteme nějakou knihu společně. Ve škole pravidelně dostávají katalogy z knižních nakladatelství. Nechávám výběr titulů částečně na nich. Vždy mě ale zajímá, o čem to je a jak jsou knihy ilustrované. Starší dcera objevila autorku Michaelu Burdovou. Nyní čte „*Poselství jednorožců*“. Zkusila také „*Stmívání*“ od Stephenie Meyerové, ale rozmluvila jsem jí to. Myslím si, že v 11 letech jsou takové příběhy ještě nevhodné. Také ji varuji před horory, jako jsou třeba „*Čelisti*“ nebo „*Kruh*“, které čtou její vrstevníci. Z vlastní zkušenosti vím, jak dokáže cizí fantazie ovlivnit zvláště dětskou psychiku.

Mladší dcera si vybrala autorku Aimee Harper a sérii „*Psí ráj*“ s podtituly: „*Pepřík*“, „*Saša*“, „*Zlatíčko*“.

3.4 Reakce dcer na moji tvorbu

Děti neznají problém. Dříve žadonily o povídání pohádek a toužily, abych kreslila všechny ty postavičky. Nejdříve jsem si nebyla příliš jistá, ale první úspěchy mě povzbudily a pak už jsem nakreslila, co bylo potřeba – pochopitelně stylizovaně, rychlou skicou. Vždy vyžadovaly, abych obrázky také vymalovala nebo jsem jim udělala šablonu a tu si pak vybarvovaly samy.

Jakmile animuji, jsou prvními kritiky mé práce. Když se jim něco nezdá, řeknou to. Přiznávám také, že jsou pro mě i povzbuzením, protože když slyším: „*mami, to je hezké*“ vím, že to myslí opravdově. I jejich kamarádi občas projdou kolem dveří mé pracovny a podívají se, co právě dělám. Zajímá mě jejich názor. Starší dcera animuje rodinky medvídků stop-trikovou metodou a mám radost, že ji to baví. Mladší si občas, když pracuji, přijde sednout vedle mě a něco si kreslí pastelkami nebo vystřihuje a lepí věci z papíru.

4. VÝTVARNÉ ŘEŠENÍ

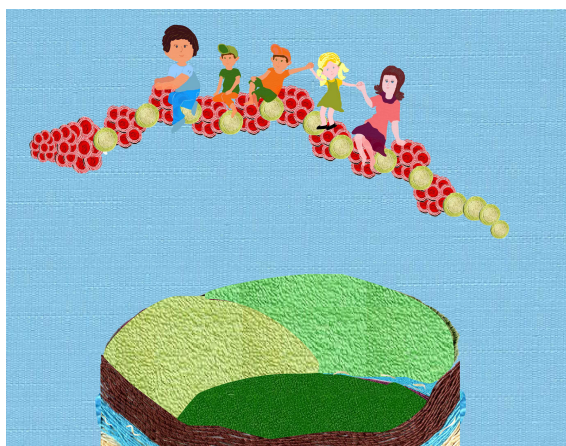
4.1 Charakter jednotlivých básniček

U básničky o *jaru* jsem použila více barevných bavlnek. Snažila jsem se zaplnit celou plochu a vytvořit „bavlnkový svět“. Neřešila jsem proporce mezi postavami, ale jednalo se mi především o to, aby byly čitelné a stylizované a celkový obraz působil měkce, harmonicky a hlavně pozitivně. To, jak je všechno v přátelství a harmonii, vyjadřuje závěr básničky, kdy se u slepého ramene řeky sejdou víly, dovádějící rosničky, lev odpočívá vedle zajíců, ovečky se pasou a čáp všechno z vody pozoruje.

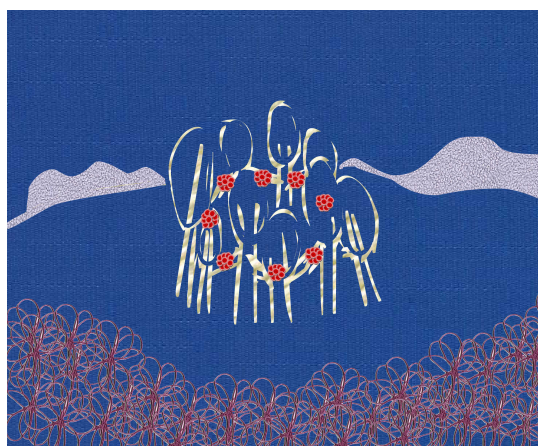


Obr.č.8: Nálady roku „Jaro“

Léto je předurčené k cestování a dobrodružství. Pro děti to jsou vytoužené prázdniny, na které se celý rok těší. Měla jsem v úmyslu tuto lákavou atmosféru vyjádřit, proto jsem použila lesní plody jako pojítka celou animací. Mění se v jahodový vlak, hada, který letí nad krajinou, ozdoby v hřívě koně, v náramek. Vzpomněla jsem si na to, jak jsme si pletli z bavlnek šňůrky přátelství, jak bylo magické, že každý uzlík znamenal jedno hezké přání druhému. Zachytila jsem také vzpomínku na chalupu mých rodičů v Rychlebských horách, která se nachází v lese, poblíž zatopeného kamenného lomu, v němž ještě žijí raci. Před domem je velká hromada písku, nedaleko skály připomínající lávové kameny.



Obr.č.9: Nálady roku „Léto“



Obr.č.10: Nálady roku „Léto“

Podzim jsem zamýšlela uchopit jednoduchou kresbou a vyjádřit dětskou schopnost vnímat svět jinými očima. Cílem je ukázat, že nad šedí všedních dní (tmavých a fádňích deštníků) pod kterými jsou lidé ubytí starostmi, je možnost tančit v kalužích a vnímat svět barvami dětského, duhového deštníku.



Obr.č.11: Nálady roku „Podzim“

Zima je ve znamení klidu a tepla domova. Atmosféru vytváří sněhové vločky a dětské radovánky z jízdy na saních, stavění sněhuláka, bruslení. Náladu jsem dokreslila pomocí pohádkové bytosti, paní Zimy, která ale není zlá jako je tomu například v pohádkách H.Ch.Andersena. V mém příběhu je to paní, která pro děti vytvoří prostředí, kde si smějí užít zimní potěšení a mají domovy, v nichž je teplo a rodina pospolu.



Obr.č.12: Nálady roku „Zima“

4.2 Synopse

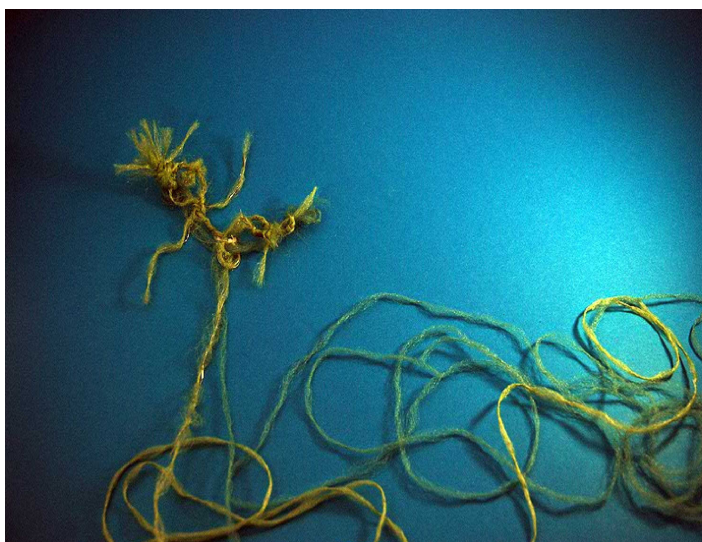
Animované díly vyjadřující proměny přírody byly vytvořeny s cílem, aby bylo možné snadno vizuálně rozpoznat, které roční období znázorňují. Jednotlivé obrazové scénáře jsou poetickým vyjádřením textu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5. TECHNIKA PROVEDENÍ

5.1 Hledání, experimenty

Nejprve jsem vyzkoušela materiály jako chemlon, plst a hedvábné nitě stop-trikovou technikou pomocí fotoaparátu. Na dřevěný stolec jsem položila modrý papír, pracovní plochu osvětila bočními světly. Dopředu jsem umístila stativ s fotoaparátem a udělala pokusné snímání. Jelikož jsem se ale rozhodla animovat nitě a provázky, potřebovala jsem snímání shora a to žel v mých podmínkách nebylo dost dobře možné. Také boční světlo (ačkoliv jsem nastavila dlouhou expozici a vypla ISO) vrhalo dlouhé stíny a obrázky poskakovaly. Nevypadalo to prostě dobře.



Obr.č.13: „Nepovedené pokusy“

Proto jsem zkusila animovat přímo na skle (se skenerem). Obrázky byly čisté - beze stínů, ale problém nastal, jakmile jsem se chtěla pustit do animování: lampa osvětluje pracovní desku zesponu a navíc je to sklo, na které nelze přichytit animační plastelínu, neboť by byla vidět při skenování. Postupně jsem objevila techniku, která neodpovídá sice úplně mým původním představám o čisté, klasické ruční animaci, ale zato není tak časově náročná a výsledek se mi jevil jako uspokojivý. Přijala jsem tedy tento kompromis. Než se materiál dostal do filmu, tak mi prošel rukama, ale dál už jsem pracovala s pomocí moderní techniky. Pustila jsem se do skenování mnoha a mnoha variant a kombinací bavlněných přízí, ze kterých začaly vznikat zajímavé obrazce. Přízi jsem skládala na skle s cílem zachovat objem materiálu, což se mi ovšem ne vždy podařilo. V některých případech se mi tvary jeví zbytečně tvrdé, jinde jsem spokojená.

5.2 Kombinovaná technika-způsob práce

Nejdříve jsem testovala, jak se s bavlnkami pracuje na stole - jejich pružnost, ohebnost. Pak jsem udělala pár záběrů stop-trikovou animací na skenovací desce, ale jak už jsem zmínila v předchozím odstavci, nebylo to možné z důvodu snímání lampy zespodu. Následně jsem vytvořila pozadí se stromy, hlinou a potůčkem a potřebovala jsem vytáhnout klíček. Vzala jsem příze, naskládala vlákno po vlákně vedle sebe a naskenovala. Tento obrázek jsem vyklíčkovala ve Photoshopu pomocí kouzelné hůlky a importovala do knihovny Flashe, odkud jsem jej mohla použít jako linku štětce nebo obrázek celý, který bylo možné dle potřeby transformovat. Zvolila jsem tloušťku, která dle mého oka odpovídala síle rostlinného stonku a nakreslila první tahy. Podařilo se a klíček se roztančil. Pak už následovaly další a další záběry dle scénáře jara - louka, obloha, beránci. Naskenovala jsem spoustu příze, vyklíčkovala a podle potřeby zmenšila nebo zvětšila ve Photoshopu, importovala do Flashe a aplikovala na kresby. Linka se nedá zprůhlednit, tudíž jsem v některých záběrech byla nucena použít obyčejnou barvu, která se zprůhlednila, ale nakonec to v kombinaci s bavlnkou docela ladí - alespoň to není fádňí. Je to pro mě cesta hledání a experimentování, přičemž vznikají zajímavé kombinace. Hodně nápadný je záběr se lvem, který hřívou pohodil a pak odešel podél řeky ke slepému rameni, kde v klidu a harmonii odpočívá obklopen žábami, loukou, zajíci, ovečkami. Tady jsem zaplnila celý obraz, abych vyzkoušela, jak to vypadá a zda bude čitelný. Je to záběr, který někomu sedí a jinému se úplně nezdá, ale právě proto, že je tak sporný, jsem ho v práci ponechala. Obdobně jsem tvořila i ostatní animace o létu, podzimu a zimě.



Obr.č.14: „První zdárné experimenty“

5.3 Storyboard

Storyboard je obrazový scénář, ve kterém jsou zachyceny počáteční a konečné fáze mezi jednotlivými kroky animace. Slouží k uchopení hlavních myšlenek práce, aby bylo patrné, o čem příběh pojednává, jaká bude kompozice záběru a linie pohybu, jaké se použijí ruchy, hudba. Scénář jsem postupně upravovala dle doporučení pedagogů, jakož i podle vlastního uvážení. Několikrát se mi stalo, že jsem některý záběr později změnila nebo úplně smazala. Například v básničce o létu jsem nejdříve měla jenom holku, kluka a psa, kteří přiběhnou do lesa, kde trhají jahody a pak spolu odjíždí na prázdniny. Ve finále se mi ovšem myšlenka orientace na celou rodinu a společné prázdninové zážitky jevila jako lepší, takže jsem znázornila rodinku, čekající a mávající na holku, která s úsměvem dobíhá za nimi a společně pak vlakem „vyrazejí“ na dovolenou. Podobně jsem naložila s postavičkou větru, který jako ptačí školník sluneční školy v básničce o *jaru* letí na balonku. Nejdříve se nám to líbilo, ale s odstupem jsem zjistila, že tam nepatří. Zaměnila jsem jej za vítr, který skutečně fouká, víří vzduch a všechno rozhýbe.

5.4 Animatik

Animatik navazuje na storyboard. Jakmile je scénář vytvořen, zjistí se délka animace a krok po kroku se na časovou osu přidávají hlavní záběry. V nich je vyřešeno, co se bude dít - postup od začátku záběru k jeho konci a návaznost k dalšímu obrazu. Ještě před tvorbou scénáře jsme nahráli text básniček. Umístila jsem jej na časovou osu, přidala hlavní fáze a postupně je doplňovala, až jsem měla animaci hotovou. V průběhu práce jsem si ověřila, že je lepší dělat menší části, které se pak v Premiéře spojí, než celý film najednou, jak jsem jej původně dělala.

5.5 Postscriptová úprava

Posledním krokem před dokončením filmu je střih, přidání ruchů a hudby. Nejdříve jsem si prohlédla celý film a opravila některé drobnosti. Mezi záběry jsem doplnila prolínací přechody, které však nepatrně zkrátily délku animace. Proto jsem si dávala pozor na to, aby obrazy seděly se čteným komentářem. Následovalo přidání ruchů. Našla jsem je ve volně „stažitelných“ databázích zvuků na internetu. Vše jsem uložila a vyrenderovala. Dalším krokem byl výběr hudby, kterou jsem si již předem našla v databázi fakulty. Poslechla jsem si vybrané skladby a zvolila úseky, které se dle mého cítění hodily k vizuálním scénám. Nakonec jsem doladila hlasitost a hotový film vyexportovala v předepsaném formátu.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

6. POUŽITÝ SOFTWARE

Pro práci na filmu byly použity následující programy:

1. Adobe Photoshop CS5 - pro klíčování a úpravu naskenovaných přízí.
2. Adobe Illustrator CS5 - pro kreslení některých postavíček, jejich uložení jako movie klip pro použití v animaci.
3. Adobe Flash - program určený k animaci i kreslení ve vektorovém rozlišení.
4. Adobe Premiere Pro CS5 - pro spojení jednotlivých sekvencí, střih a doplnění zvuku.

6.1 Další technické prostředky

Epson Perfection V33 - pro skenování bavlnek a jejich snadnou digitalizaci.

ZÁVĚR

V této práci popisuji, jak jsem tvořila film „Nálady roku“. Toužila jsem experimentovat s materiálem, oživit jej a získat tak spojení s prostředím, ve kterém žiji – s městem Zlínem, kde má animace dlouholetou tradici.

Zvolila jsem téma přírody, které nemá tvůrčí hranice a je v průběhu času ověřené. Původně připravené složitější náměty a scénáře jsem odložila a vydala se zdánlivě jednodušší cestou, jež se ovšem ukázala být hezky klikatá a někdy zamotaná, jako ty bavlnky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] TÝRLOVÁ, Hermína. *Zlatý věk České loutkové animace: Sněhulák*. Praha 5-Košíře, 2010. ISBN 978-80-204-2190-6.

[2] TÝRLOVÁ, Hermína. *Národní umělkyně Hermína Týrlová: Ferda Mravenec* [Stálá expozice oblastního muzea v Gottwaldově]. Odbor kultury Okresního národního výboru v Gottwaldově.

Další zdroje:

PINKAVOVÁ, Hana. *Já tomu říkám nedrcat se o nebesa* [krátkometrážní dokumentární film]. Praha: FAMU, 1978.

PINKAVOVÁ, Hana. *Přijď, ať zase omládnou* [Dokumentární film]. Československo, 1986.

SEZNAM POUŽITÝCH HUDEBNÍCH SKLADEB

[1] CHAP_129_3_Country Meadows_Sargent.MP3

[2] CHAP_129_11_Yorkshire Dales_Sargent.MP3

[3] CHAP_151_21_First Sonata for Flute and Harp - Allegro_de Bo.MP3

[4] CHAP_151_27_Toccata for Harp_de Boisvallee.MP3

[5] CHAP_263_4_Gentlemen Of The Hunt_Snell.MP3

[6] CHAP_263_23_Swimming Upstream_Baldry.MP3

[7] CHAP_129_15_Tranquility_Ashworth_McGowan.MP3

[8] CHAP_284_16_Minute Waltz In D Flat_Chopin.MP3

[9] CHAP_286_4_Arise_Carter.MP3

[10] CHAP_341_5_Ginger Beer_Baldry_Kane.MP3

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

FMK Fakulta multimediálních komunikací

UTB Univerzita Tomáše Bati

SEZNAM OBRÁZKŮ

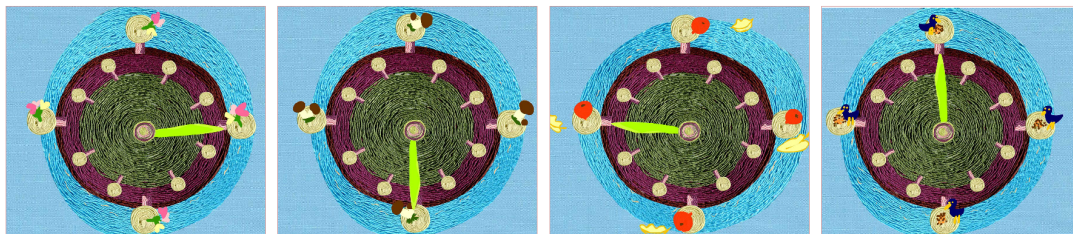
Obr. 1: Hermína Týrlová <i>Sněhulák</i>	15
Obr. 2: Josef Lada <i>Děti se sněhulákem</i>	16
Obr. 3: Friedrich Hundertwasser	17
Obr. 4: <i>Teletubies</i>	18
Obr. 5: <i>Příšerky s.r.o.</i>	19
Obr. 6: Zdeněk Miler <i>Jak krtek ke kalhotkám přišel</i>	20
Obr. 7: David Benedictus <i>Medvídek Pú</i>	22
Obr. 8: Nálady roku <i>Jaro</i>	25
Obr. 9: Nálady roku <i>Léto</i>	26
Obr.10:Nálady roku <i>Léto</i>	26
Obr.11:Nálady roku <i>Podzim</i>	26
Obr.12:Nálady roku <i>Zima</i>	27
Obr.13:Nepovedené pokusy	29
Obr.14: První zdárné experimenty.....	30

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Návrh plakátu k filmu

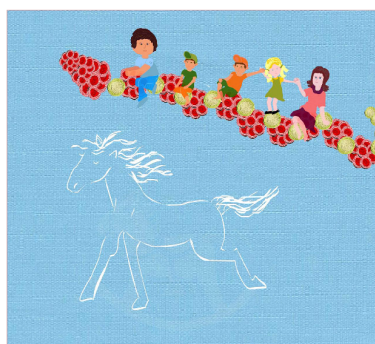
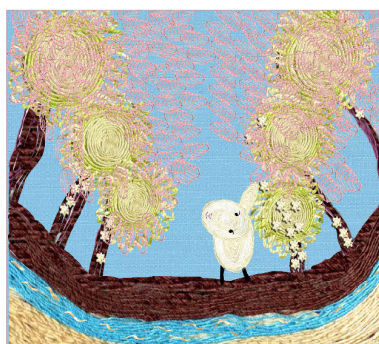
Příloha P II: Storyboard

Příloha PI Návrh plakátu k filmu



Nálady roku

four seasons



pedagogické vedení
Michal Zeman, Ivo Hejcman

námět, scénář, výtvarník, animace, hudba, střih
Renata Szórádová

zvuk
Pavel Hruďa, Jana Matalová

© FMK UTB 2012